

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.250

Letna naročnina L. 2.500

Letna inozemstvo L. 3.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIX. - Štev. 18 (948)

Gorica - četrtek, 4. maja 1967 - Trst

Posamezna številka L. 50

Prošnje za slovenski narod ob tisoč dve sto letnem jubileju pokristjanjenja

(Po vzoru prošelj za poljski narod ob tisočletnici krščanstva)

Spominimo se v krščanski ljubezni in povezanosti slovenskega naroda, ki obhaja 1200-letnico pokristjanjenja, začeta na Koroškem, in ki slavi tudi 1100-letnico obiska ter apostolskega delovanja sv. bratov Cirila in Metoda pri Slovencih!

Sprejmi, Gospod, prošnje in molitve za naše slovenske brate in sestre!

Ohranaj slovenski narod v zvestobi sveti veri in v ljubezni do sv. Cerkve!

Gospod, usmili se!

Blagoslavlaj in razsvetluj škofo in nadškofe, ki vladajo Slovencem!

Gospod, usmili se!

Podari na priprošnje toli ljubljene in češene Matere Marije v tolikih slovenskih svetih slovenskem narodu popolno svobodo!

Gospod, usmili se!

Naj med narodi slavi zmagovalje duh ljubezni in sprave nad duhom mržnje, zaničevanja in sovraštva!

Gospod, usmili se!

Usliši, o Bog, te naše prošnje na priprošnje svetih blagovestnikov in svetnikov med slovenskim narodom, škofov: sv. Amada in sv. Emerana, sv. Modesta in sv. Virgila, sv. Pavlina in bl. Bertranda, sv. Cirila in sv. Metoda, ter sv. Albaina, kneza sv. Domicijana in njegove soproge kneginje bl. Marije, bl. Liharde in sv. Eme, božjih služavk, škofa Antona Martina Slomška in škofa Friderika Baraga ter redovnika p. Vendelina Vošnjaka, da bo zgled v veri stanovitnih in gorečih slovenskih katolčanov z njih mučenci za sv. vero za vreden vzor vsej božji Cerkvi! Po Jezusu Kristusu, našem Gospodu, ki s Teboj živi in kraljuje v edinosti Sv. Duha Bog na vse veke vekov. Amen.

JUŽNA TIROLSKA TER SLOVENC V ITALIJI

Med Rimom in Južnotirolsko ljudsko stranko (Südtiroler Volkspartei) ter Rimom in Dunajem so v teku pogajanja za ureditev južnotirolskega vprašanja. To vprašanje je zelo zapleteno. Odgovorni krogi v Rimu in na Dunaju bi ga radi uredili, a sproti se pojavljajo nove težave, med drugim terorizem, ki smrtdi po kljukastem križu. Kakor je znano, je odbor devetnajststoričnega sporazuma skoraj vseh točkah in je vsa zadeva tako napredovala, da je vodstvo Volksparteija sklenilo predložiti strankinemu kongresu, naj sporazum odobri. Pač pa še vlada med Rimom in Dunajem nesoglasje glede mednarodnega jamstva za izvajanje sporazuma. Toda danes ne mislimo pisati o tem.

Na dan je prišla neka druga zanimivost. Sporazum med Volkspartei in italijanskimi oblastmi vsebuje načelo, da mora biti v službah v državnih uradih in uradih krajevnih ustanov toliko odstotkov pripadnikov narodne manjšine, kolikor odstotkov prebivalstva doseže ta manjšina. To načelo se nam zdi pravično in se potegujemo za njega tudi Slovenci v Italiji.

ITALIJANSKI SOCIALISTI NE PODPIRAJO ZAHTEVE MANJSIN

Zanimivo pa je, da se je proti temu načelu večkrat postavila Italijanska socialistična stranka (zdaj PSU). Že 1. 1963 je poslanec Mauro Ferri trdil v poslanski zbornici, da je to načelo protustavno. Tudi v komisiji devetnajststoričnega, v kateri so se pogajali zastopniki manjšine in vlade o ureditvi položaja nemško govoreče manjšine, je socialist Ballardini nastopil proti načelu, da mora imeti manjšina sorazmerno število uradnikov. Pri glasovanju pa je načelo le prodrlo in je bilo sprejeto. Ni treba posebej omenjati, da tvori eno bistvenih točk za dosego splošnega sporazuma.

Zdaj pa po krivdi socialistov grozi nevarnost, da pade vse v vodo. Pred kratkim je socialistična svetovalska skupina v bocenskem občinskem svetu, kjer sodeluje v večini, torej v občinskem odboru, predložila resolucijo z zahtevo, naj se razveljavijo določila, po katerih mora imeti južnotirolska jezikovna manjšina toliko uradnikov in drugih nameščenec, kolikor ji pripada sorazmerno s številom prebivalstva. Pri tem se sklicuje na člen 3 ustave, ki pravi, da so vsi državljani pred zakonom enaki. Socialisti so se postavili na stališče, da pomeni pravica Južnih Tirolcev do sorazmernega števila uslužbenecv diskriminacija za Italijansko govoreče državljane. Socialistično glasilo »Avanti«

piše, da mora bocenski občinski svet sprejeti njihovo zahtevo brez slehernega kompromisa.

OD SOCIALISTOV NI KAJ PRICAKOVATI

Če predpostavljamo, da socialisti ne bodo vodili drugačne načelne politike v Trstu, odnosno v naši deželi, kakor v Bocnu, bi težko pričakovali njihovo podporo za sorazmerno nastavitve pripadnikov slovenske narodne manjšine v državnih uradih in krajevnih ustanovah.

IGO

Svetlana Stalin je spregovorila

Izjave, ki jih je pretekli teden dala Svetlana Stalin na časnikarski konferenci v New Yorku in jih je prenašala ameriška televizija, so brez dvoma bile take vrste, da bodo imele odjek širom po svetu, zlasti pa so bile pomembne za ameriške politične kroge.

Priznala je, da v Sovjetski zvezi ni svobode pisanja o tem, kar se misli. Krivični proces proti pisatelju Danielu in Siniajkovskemu jo je prepričal, da v Rusiji ni mogoča pravica. Začutila je, da ne bo kot pisateljica nikdar mogla povedati, kar ji leži na duši, če ostane v Sovjetski zvezi. Zato se je odločila oditi na Zahod in se ne vrniti več domov.

Glede svojega očeta je dejala, da obsoja, kar je storil slabega, a da bi bilo krivično, vso krivdo za zločine stalinske dobe prevreči le nanj, kajti v Sovjetski zvezi je krivda vedno kolektivna; enako kot Stalina bi bilo treba obdolžiti stranko, njeno ideologijo in njen sistem, zlasti pa člane iz osrednjega vodstva. Vsakdo, ki je komunist, da celo vsak sovjetski državljani je v nekem smislu odgovoren za tista grozotna leta, ko se je v Sovjetski zvezi prelivala nedolžna kri. Če bi tako državljani kot funkcionarji, namesto da so molčali, govorili in protestirali, bi se stvari, ki so se zgodile, ne bile primerile. V tem smislu se čuti tudi Svetlana, ne kot Stalinova hči, temveč kot bivša komunistka odgovorna za krivične umore in zlorabe vladajočih krogov. Seveda, sedaj ne veruje več v komunizem. Resnica pač ne odgovarja njegovemu nauku. Njegove dogme so že premagane od novih časov in ne prinašajo drugega kot razočaranje.

Svetlana Stalin je tudi razodela, da je sprejela v maju 1962 krst v neki pravoslavni cerkvi v Moskvi. To je bil sad njene razmišljanja. V zadnjih petih letih

Pred petindvajsetimi leti na Koroškem

Najosnovnejša pravica človeka je pravica do življenja, pravica do dela, pravica do doma. Hitlerjev narodni socializem je teptal te človeške pravice od prvega dne, ko je prišel v Nemčiji na oblast. Že med Nemci samimi je uprizarjal pokole, posebno dne 30. junija 1933, ko je kasneje tako zloglasna SS iztrebila v lastni stranki neljube, nezanesljive in sumljive elemente. Isto se je ponovilo po sedbi Avstrije 12. marca 1938.

HUDOBIJA NA DELU

Tedaj so postali žrtev satanskega režima tudi prvi Slovenci. Prizadetih je bilo šest duhovnikov; njim je sledilo ob napadu na Jugoslavijo spomladi 1941 še 45 ostalih slovenskih svečnikov. Nato je čez leto dni prišla velika izselitvena akcija v aprilu leta 1942. Po točno izdelanem in pripravljenem načrtu — pri njem so imeli domačini odločilen vpliv — so rjavi nasilneži pobrali po vseh koroških občinah, kjer žive Slovenci, člane družin, ki so stale na braniku slovenskega kulturnega in političnega življenja, deloma pa tudi take, ki so zaradi svojega premoženja bili za sosedo — po partizanskem izrazoslovju bi jim rekli terenci — privlačna skušnjava, da se brez truda polaste njih imovine.

Dva vidika sta torej bila pri tem izseljevanju odločilna: politično in rasno sovraštvo ter pohlepnost. Krvkost novorojenčka, bolezen matere ali betežnost starčka niso bili pri tej izselitvi nikaka ovira.

Slovenski izseljenci s Koroške so bili najprej poslani v razna taborišča sredi Nemčije, že za bin-

košti leta 1942 pa se je pričelo dodeljevanje na prisilno delo po tovarnah, za dekleta po gospodinjstvih in kot delovna moč na kmetih. Raztešene so bile celotne družine, in kar je bilo še huje, možje in fantje so morali celo v nemško vojsko, da se v njenem okviru in v njenih vrstah borijo proti svojim interesom za zmago svojega zatiralca. Najtežje breme so nosile brez dvoma pri vsem tem matere s številnimi otroki; možje so bili ali na fronti ali v Dachauu, one pa oropane vsake materialne pomoči.

In kaj je držalo tedaj te trpine pokonci? Verovali so neomajno v zmago pravice, istočasno pa so jim dajala moč njihova slovenska izročila. Nanja so se naslanjali in v Boga so zaupali. V taboriščih se je tedaj veliko molilo. Tudi slovenska pesem je tem pripornikom in izgnancem vlivala vero, da se bodo še vrnili tja, kjer »teče bistra Zila...«, v domovino, svoj mili kraj.

Za obletnico prvega izseljevanja je bilo aprila 1943 pripravljeno drugo še bolj množično, ki naj bi bilo zadelo kar 50.000 koroških Slovencev. Hitlerjevi oprtniki so bili trdno odločeni, da izvedejo demonsko naročilo svojega gospodarja: »Macht mir das Grenzland deutsch!« (— »Napravite mi obmejne kraje nemške!«) Koroška s svojimi prelestmi naj bi bila postala letovišče za vladajočo nemško gospodo.

Nameravano drugo izseljevanje se pa ni izvedlo. Položaj na vzhodni fronti je pozornost nadutih Nemcev že toliko zamotil, da so svoj načrt s koroškimi Slovenci odložili — in nikdar več uresničili.

SLOVENSKA PRISOTNOST NA KOROŠKEM

»Odpustiti da, ne pa pozabiti!«, v tem duhu je zato izzvenela mogočna spominska svečanost v nedeljo, 23. aprila v prenapolnjeni veliki dvorani glasbenega doma v Celovcu. Minuta molka je bila spoštljiv izraz v počastitev spomina vseh koroških Slovencev, ki se iz tujine niso več vrnili na svoje domove in so ostali na raznih pokopališčih širom Nemčije ter na frontah po vsej Evropi. Njihove žrtve, kakor tudi odpor vseh tistih, ki so v tej strašni življenjski borbi zgrabili za orožje in se uprli nasilju, so pripomogli, da so se preživeli mogli vrniti v domovino Miklove Zale.

Nemški nacisti so pred 25 leti s svojim preganjanjem slovenske manjšine pred vsem svetom izpričali, da Slovenci na Koroškem obstajajo in da so živa resničnost. Smešni so zato napor tistih, ki bi radi po preteku četrta stoletja znova načeli vprašanje ugotavljanja naše manjšine. So to tisti narodni nestrpnosti, ki so bili pred 25 leti posredno ali neposredno krivi za izseljevanje Slovencev na Koroškem. Državna pogodba Slovincem sicer priznava vse pravice, a do sedaj le na papirju. Izrečeno je že bilo morje besedi, a do sedaj je bilo žal vedno tako: Slovenci veljajo še vedno za državljane druge vrste; so tolerirani, a ne enakopravni. In dokler bo tako, ne bo mogoče govoriti o zaupanju, ki naj bi ga imela slovenska manjšina do večinskega naroda.

SVETOVNA RAZSTAVA V MONTREALU

V mestu Montrealu v Kanadi je letos sedež svetovne Mednarodne razstave, ki bo trajala do meseca oktobra in ki si je postavila za cilj prikazati, kaj vse so zmožni ljudje ustvariti, ako se na znanstvenem in umetniškem področju povežejo med seboj. Od zadnje Mednarodne razstave, ki je bila v Bruslju, je minilo 9 let.

Razstava »Expo 67« je bila uradno odprta pretekli četrtek, 27. aprila ob navzočnosti 7000 častnih povablencev. Slovesnost je bila na »Place des Nations« na otoku Sv. Helene sredi reke Sv. Lovrenca.

Generalni guverner Kanade Roland Michener je govoril v francoščini in angleščini. Med njegovim govorom so krožile po zraku skupine letal, zvonovi vseh cerkva so zvonili, tulile so sirene ladij v pristanišču, topovi pa so streljali salve. Okoli simboličnega plamena, ki ga je nekoliko prej prižgal predsednik kanadske vlade Lester Pearson, so plapolale zastave 62 držav, ki sodelujejo na tej razstavi, katera bo odprta do 27. oktobra.

Predsednik vlade Pearson je poudaril pomen razstave v okviru plovov ob stoletnici kanadske zveze. Dodal pa je, da je »Expo 67« mnogo več kakor velik kanadski dosežek: »je spomenik človeški slavi«.

Da so mogli prireditelji pripraviti ustrezen prostor za razstavo, so v Montrealu ustvarili Benetke novega kova. Po načinu holandske tehnike so znižali mali otok sv. Helene, ki je služil prebivalcem Montreala za park, pod gladino morja in ga spremenili v prostorno laguno. Po njenih vodah bodo vozile male ladje in čolni, v njeni gladini pa se bodo zrcalili močni paviljoni številnih držav, ki so včlanjene v organizacijo Združenih narodov.

Prireditelji upajo, da bo število obiskovalcev razstave doseglo 40 milijonov. Posebne olajšave naj bi omogočile, da si bo čim več ljudi iz vseh petih kontinentov razstavo lahko ogledalo. Zato bodo cene izredno nizke: enodnevní penzion (hrana in stanovanje) bo stal samo en USA dolar, t.j. 625 lir.

Tudi cene za vožnjo po morju in zraku bodo znatno nižje kot navadno. Sovjetska zveza je že vzpostavila redno pomorsko zvezo Leningrad-Montreal. Govori se tudi o prihodu sovjetskega ledolomilca »Lenin«, ki je prvi veliki ledolomilec na jedrski pogon. Pričakujejo, da bo v času bivanja v Montrealu možen ogled njegovih prostorov.

Postavljeni paviljoni bodo obiskovalcem prepričljivo govorili o bratstvu in medsebojni odvisnosti človeštva. Prikazano je, kako naj bi se z mednarodnim sodelovanjem na področju tehnike rešili najtežji problemi, kot so npr. lakota ali hitro naraščanje zemeljskega prebivalstva.

Skupina paviljonov je razporejena pod naslovom: »Človek se ozira v vesolje«. Med njimi najdemo prisotne: Človek in polarni kraj; človek in morje; človek, zemlja ter vesolje; človek in življenje; človek in delo; človek in mesto; človek, poljedelstvo in prehrana.

Umetnosti (slikarstvu, kiparstvu, književnosti) je posvečen poseben paviljon, enako mladini, kjer naj bi se vršili trije mednarodni kongresi, in sicer za dijake v juliju, za delavce v avgustu in za poljedelce v septembru. Mladina iz vseh 70 prijavljenih držav naj bi svobodno razpravljala o svojih potrebah, zahtevah in pridobitvah.

In končno: prvič v zgodovini krščanstva in prvič v zgodovini mednarodnih razstav je navzoč poseben paviljon, imenovan ekumenski. V njem so prisotne katoliška Cerkev, anglikanska, prezbiterijanska, grško-pravoslavna in ukrajinska pravoslavna Cerkev ter Cerkev kanadske unije. Ta paviljon stoji na otoku Naše Gospe (Notre Dame), ki je najbolj slikovita točka razstavnega prostora in označena, da ima zemlja, na kateri gospoduje človek, vse pogoje, da se spremeni v kraljestvo božje.

O tem, kar je videti v posameznih paviljoni, bomo pa poročali kdaj drugič.

M—uc

Akcija za praznovanje slovenskih jubilejev

(Razgovor s pisateljem dr. M. Turnškom)

Slovenci v Kanadi bodo imeli dne 2. julija svoj versko-kulturni dan, ko bodo na skupni prireditvi proslavili 1200-letnico pokristjanjenja z igro o krstu slovenskih knezov Gorazda in Hotimira.

Ali imamo takšno igro? Kje jo dobiti? Leta 1948 sem v Trstu izdal dramo »Država med gorami«, ki so jo tam okrog 1950 igrali na tržaškem radiu in eno dejanje tudi na taboru na Repentabru uprizorili. V tej drami prikazuje četrto in peto dejanje krst slovenskih knezov Gorazda in Hotimira. Z ozirom na nova doživetja o pokristjanjenju sem snov predelal in ustvaril igro »Krst koroških knezov«. To igro bodo igrali v Kanadi, kjer so tudi leta 1963 za cirilmetodijski jubilej vzeli mojo dramsko stvaritev »Zvezdi našega neba« in jo z uspehom uprizorili na prostem.

Omenili ste svoje delo »Zvezdi našega neba« o sv. Cirilu in Metodu. To je igra, ali ne?

V knjigi »Zvezdi našega neba« sta objavljena dve deli, eno je literarna stvaritev v dramski obliki, t.j. igra ali scenarij za film, drugo je pa zgodovinska studija, ki kaže življenjsko podobo sv. bratov, njuno življenje in njuno blagovestniško delovanje. V tej studiji o sv. solunskih bratih je marsikaj novega tako iz njune mladosti kot iz njunega življenjskega vrha, npr. da je tudi Konstantin-Ciril bil v Rimu posvečen v škofa in je s svojim škofstvom utrl pot bratu Metodu do škofске časti in službe. Ko praznujemo 1100. letnico obiska sv. bratov pri Slovencih v Panoniji, nam mora biti v posebno čast, da je prav slovenski knez Kocelj pripomogel do obnove simijske nadškofije in ustanovitve panonsko-moravske nadškofije, kateri je bil postavljen za nadpastirja sv. Metod. To dejstvo in še nekatera druga sem v svoji studiji posebej poudarjal.

Vsaka hiša bi morala imeti vašo jubilejno knjigo »Zvezdi našega neba«, saj je v njej toliko lepega o slovanskih in slovenskih blagovestnikih sv. Cirilu in Metodu!

Veliko ljubezni in truda sem vložil v to knjigo. Poskrbel sem tudi za luksuzno opremo, da se knjiga častno predstavi, da je zares reprezentančna. Ugleadne osebnosti, kot kardinal Šeper, srbski patriarh, avstrijski kancler (predsednik vlade), so je bili veseli in so z zahvalo izrekli tudi priznanje.

Ali bodo vašo igro »Zvezdi našega neba« za letošnji cirilmetodijski jubilej kje uprizorili?

Snov je preobsežna, da bi jo mogli uprizoriti v celoti. To je pravcat literarni nebotičnik. Vendar je mnogo nastopov (dejanj s prizori), ki bi jih s pridom in uspehom mogli predstaviti, zlasti tiste, ki so v zvezi s knezom Koceljem in Slovenci. Panonski knez Kocelj, globokoveren in visoko naobražen, je eden najslavnejših slovenskih vladarjev. Kot velik prijatelj in podpornik sv. bratov Cirila in Metoda, ki za njuno idejo postane tudi žrtev, stopa s sv. bratom tudi v veliko evropsko zgodovino. Prav bo, da čim bolj obujamo spomin na velikega slovenskega vladarja, ki ga je takratni apostolik (papež) označil kot »nadvse modrega moža« (prudētissimus vir) in mu je tako bilo izrečeno priznanje z najvišje strani.

Vaša knjiga »Zvezdi našega neba« je posvečena, kot je vidno na prvih straneh, dvema papežema, pok. Janezu XXIII. in sedanjemu Pavlu VI. To je v naši litera-

turi doslej edinstven primer, da je knjiga javno posvečena papežu. Razlog za to navajate.

Dva razloga sta. Njune besede, ki jih navajam, pričajo, kako oba cenita sveta brata Cirila in Metoda kot velika apostola vesoljne Kristusove Cerkve in kako so pri zadnjih papežih Slovani v veliki časti in kako rimski apostoliki od krščanskih Slovanov pričakujejo velikih reči, saj so naraven most med Zapadom in bližnjim ter daljnim Vzhodom.

Kdaj pa nameravate pokloniti svoje delo »Zvezdi našega neba« sv. očetu v Rimu?

Upam, da se bo to zgodilo v letošnjem jubileju, morda ob priložnosti, ko bom sv. očetu izročil tudi tiskano spomenico o slovenskih jubilejih. Z njo bo sv. oče še bolj seznanjen s slovenskim narodom in z začetki slovenskega krščanstva.

Torej se akcija za praznovanje slovenskih jubilejev tiho in vztrajno razvija?

Želel bi, da bi se vsakdo zase in vsi skupaj zavedli velike odlike, da smo Slovenci že 1200 let kristjani in da bi naše krščanstvo bilo plodovito!

Jože V.

V Grčiji vladajo vojaki

Zdi se, da »vlada polkovnikov« v Grčiji povsem obvlada položaj, ki je nastal po uspehi vojaški revoluciji. Seveda ni nobena taka vlada izraz volje ljudstva. Prej ali slej se bo morala umakniti demokratično izvoljenemu režimu. Toda kdaj bo prišel ta trenutek? Zdi se, da se glavni organizatorji upora s to mislijo zaenkrat sploh ne bavijo. Oni so trdno odločeni ostati na oblasti toliko časa, dokler ne bo država očiščena vseh nepoštenih politikov, ozdravljena od korupcije, moralno prenovljena in odstranjen vsak komunistični vpliv.

V tem smislu tudi ravna. Razpustili so levičarsko stranko EDA, ki je zrastle iz zatrite komunistične stranke. Stavke so prepovedane. Šolska mladina mora hoditi obvezno k sv. maši. Kratka krila, tako imenovane »minigonne« niso dovoljena, prav tako nošnja dolgih las fantom. Notranje ministrstvo je objavilo, da je bilo do sedaj zaslišanih 6509 oseb; 1328 od teh so jih že izpustili. 720 oseb so poslali na otoka Giaros in Jura v internacijo.

Zahodnoevropske vlade, še bolj pa razne politične stranke, izražajo nenavadno zaskrbljenost zaradi dogodkov v Grčiji, brez dvoma veliko večjo kot pa kadar gre za teptanje svobode v tako imenovanih ljudskih demokracijah. Seveda prednjačijo v tem oziru italijanski socialisti, da komunistov ne omenimo. Najbolj pa so se osmešili Rusi. Ti so najprej vrgli v svet vest, da je bil »veliki grški rodoljub in antifašist« Manolis Glezos od vojaškega sodišča obsojen na smrt in da naj bi se bila smrtna obsodba že izvršila v jutranjih urah 28. aprila. Jugoslovanski radio je to vest seveda še vročo pobral in jo začel brez preverjanja ponavljati.

Vojaškim krogom je ta vest prišla kar prav, saj so lahko svetovni javnosti pokazali, koliko so točne novice, ki jih širi levičarska propaganda. Notranji minister general Patakos je izjavil: »Naša država ni nikakoli dežela morilcev, ampak pravna država. Dosedaj se še ni skrivilo lasu nobenemu od teh, ki so bili aretirani. Prišli bodo pač ob svojem času pred vojaško sodišče in tam se bo odločila njih usoda.«

V soboto so mogli častnikarji obiskati »na smrt obsojenega« komunističnega Glezosa v priporu in se osebno prepričati, da je živ in da ni bila nad njim izrečena nobena obsodba. Glezosa je sprejel častnikarje v sobi št. 105 in jim dejal: »Sem zdrav in tudi z menoj dobro ravna. Toda problem ni v tem...«

Res, problem je drugod. Je v tem, ali bo znala vojaška vlada biti zmerna v svojem postopanju, spoštovati človeške svoboščine in kmalu preiti na demokratično pot. Zdi se, da bodo v to smer šli zlasti napori severnoameriške diplomacije. Skušala se bo posluževati predvsem uslug kralja Konstantina II. Izkazalo se je namreč, da kralj o nameravanem vojaškem udaru ni bil predhodno poučen, temveč postavljen pred izvršeno dejstvo. Prve dni je bil do novih voditeljev zelo zadržan. Medtem ga je dvakrat obiskal severnoameriški veleposlanik v Atenah. Sad teh in drugih posvetovanj je bil, da se je odločil priznati novo vlado in vplivati nanjo, da bo njeno delo čim bolj v skladu s koristmi ljudstva. Če bi se bil odločil za drugo pot — nasprotovanja revolucionar-

Slovenska Benečija pred mednarodnim forumom?

Kakor je znano, so Beneški Slovenci sprejeli lani 19. oktobra v Čedadu spomenico, ki opisuje žalostno stanje Slovencev v Benečiji ter slika vs razvoj od leta 1866 do danes. Spomenico so izročili predsedniku republike Saragatu. Obenem so ga prosili, naj kot borec za demokracijo in vrhovni čuvar ustave pripomore, da bodo dobili svoje narodnostne pravice.

Dne 25. oktobra 1966 pa so se zbrali v Gorici zastopniki vseh slovenskih kulturno-prosvetnih organizacij iz dežele Furlanija-Juljska Benečija in sprejeli izjavo, v kateri so soglasno podprli zahteve Beneških Slovencev.

Te dni smo zvedeli, da bodo spomenico Beneških Slovencev in izjavo slovenskih kulturno-prosvetnih organizacij obravnavali na kongresu Federalistične zveze evropskih narodnih manjšin, ki bo od 20. do 22. maja 1967 v mestu Abenra na Danskem. Tajništvo omenjene zveze je tudi poslalo spomenico in izjavo zunanjim ministrstvom vseh pomembnejših držav na svetu in v vednost. Poslalo je originalno slovensko in italijansko besedilo s prevodom v francoščino, angleščino in nemščino.

jem — bi to verjetno vodilo v državljansko vojno in krvproljetje z vsemi tragičnimi posledicami za narod in državo.

Zato je 26. aprila podal izjavo, v kateri je dal priznanje oboroženim silam kot čuvarjem demokratičnih ustanov, obenem pa izrazil željo, naj bi se država čimprej vrnila k parlamentarnemu sistemu vladanja. »Prepričan sem — je dejal — da bo z božjim blagoslovom, z vašimi napori, zlasti pa s pomočjo ljudstva, kmalu nastala nova država, pravno urejena in zgrajena na resnični in zdravi demokraciji.«

Pozornost naroda pa je bila zadnje dni bolj kot na dogodke v Atenah usmerjena na praznovanje pravoslavne velike noči, ki je letos 30. aprila. Kralj in vsa vlada so se ponoči od sobote na nedeljo udeležili obreda vstajenja v atenski stolnici, na samo veliko noč pa je na sto tisoče meščanov odšlo na izlete v naravo in na bližnje otoke. Ni manjkalo tudi tujih turistov. Vse je bilo praznično in vstajensko razpoloženo, v vseh Grkih pa je gotovo bila želja, da bi država — zibelka demokracije — kmalu vstala k demokraciji, kjer svoboda, pravica in spoštovanje osebe niso le prazne besede.

Slovensko predstavništvo za okroglo mizo

Konec aprila je bila v mali dvorani Kulturnega doma za okroglo mizo razprava o slovenskem predstavništvu. Slo je za nekaj časa nadaljevanje okrogle mize, ki so jo organizirali slovenski izobraženci v ulici Donizetti 3. Tokrat je akademski klub Jadran povabil častnikarja in župana Draga Legišo in predsednika Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) Borisa Raceta, da bi povedala, kdo po njunem mnenju zastopa in predstavlja Slovence. Prvi je govoril Drago Legiša. Postavil je pravno utemeljeno stališče, da nas v današnji italijanski stvarnosti lahko zastopajo stranke, in sicer slovenske stranke. Trenutno imamo samo eno, to je Slovensko skupnost. Druge skupine ne morejo Slovence politično zastopati, ker so zasebne značaja in nimajo na splošnih volitvah izvoljenih predstavnikov.

Boris Race je zagovarjal stališče, da Slovence lahko predstavlja njegova organizacija, to je Slovenska kulturno-gospodarska zveza. Le tako bo slovensko predstavništvo širše in bo lahko izvajalo močnejši pritisk.

Med poznejšo debato je postalo jasno, da SKGZ nima potrebnih pogojev za slovensko politično predstavništvo. Nastala je misel o nekakšnem slovenskem narodnem svetu, ki je za Legišo možen, za Raceta pa v sedanjih okoliščinah ne. G. Legiša je svoj koncept razvil zelo jasno. Manj jasnosti je bilo pri g. Racetu. Poslušalec je dobil vtis, da g. Race noče narodnega sveta, v katerem bi vse politične skupine samostojno sodelovale in obvezno sklepale ne glede na voljo italijanskih strank, v katere so vključeni slovenski marksisti.

Tu je torej največja ovira za enotno politično nastope Slovencev. Ker SKGZ ni politična, ampak zasebna organizacija, je g. Race zasnoval teorijo, da kljub temu

Kronanje svetogorske Matere božje

Slovenski tlačan, ki je pogostoma občutil lastno nemoč ob graščakovi okrutnosti, prezir ohelega tujca, glad in revščino, je ob množičnih romanjih na Sv. goro in v mogočnih cerkvenih slovesnostih zaslučil, kako veliko je duhovno bogastvo, ki se skriva v srcih teh skromnih ljudi, in kako zdravo in močno je slovensko ljudstvo, ko skriva v sebi toliko verske vneme in plemenitih čustev.

Sv. gora je tako bila v prošlosti slovenskemu človeku obenem svetišče, šola in dom. Svetišče, kjer so se duše očistile grehov in se posvečevale; šola, v kateri sta pridigar in spovednik navajala romarje h krepostnemu življenju; dom, kjer se je božjepotnik spočil, utrdil in v dobrem in se okrepil v osrečujoči zavesti, da je nekaj velikega, ker pripada družini božjih otrok, in da njegovo življenje ni nesreča, pač pa velika milost.

SVETI KRAJ, SVETISČE IN MILOSTNA PODOBA

Prvi in glavni namen svetogorske božje poti je, da budi in krepi v ljudstvu Marijino čiščenje, da po Mariji posvečuje duše in jih tako vodi k Bogu. Marijino čiščenje na Sv. gori je tesno povezano s trojno svetinjo: s krajem prikazovanj, s svetogorsko cerkvijo in z Marijino milostno podobo. Izraz Sv. gora vsebuje vse te tri činitelje: goro, cerkev in Marijino podobo, le da so ti trije ločeni objekti v duši Marijinega častilca tako združeni in prepleteni, da se mu strnejo v en sam pojem, v eno samo vizijo: Sv. gora!

Preblašeni Devici Mariji pritiče višje spoštovanje in čiščenje kot ostalim svetnikom, ker je Mati božja. Ko častimo Marijo in proslavljamo njeno božje materinstvo, se naša molitev in proslava dejansko usmerja k Bogu, tako da Marijino čiščenje izzveni v povečevanje Boga samega. Marijino čiščenje, ki se opravlja v božjepotnem svetišču, ima nekaj svojstvenega. Če Marijo častimo zasebno, doma ali v domači cerkvi, je to čiščenje nekam nedoločeno, ohlapno, splošno; če jo pa častimo na božji poti, recimo na Sv. gori, je naše čiščenje vse bolj določeno, doživeto, živo, ker je vezano na kraj, kjer se je Marija prikazala, na cerkev, ki je Mariji na poseben način posvečena, na podobo, po kateri Marija deli izredne milosti in celo čudežna uslišanja. Zazdi se nam, da nam je Marija prav blizu in je prav ta občutek neposredne Marijine bližine, ki poživi našo pobožnost, tako da je naša molitev vse bolj prisrčna, vse bolj občutena, krik otroka k Materi, kar seveda gane Marijino Srce, da nas prej in zagotovo usliši.

SVETI KRAJ NA SKALNICI

Gora, ki se dviga med Solkanom in Grgarjem, se je nekdaj imenovala Skalnica. Sele pozneje, ko je na Skalnici vzrastle božjepotno Marijino svetišče, kamor so romale nepregledne množice romarjev, se je kraj preimenoval v Sveto goro.

»Kako častiljiv je ta kraj! To ni nič drugega kot hiša božja in to so nebeška vrata!« je vzklikal v Betelu oče Jakob, medtem ko je z oljem mazilil kamen, ki mu je služil za podglavje, ko je v spanju videl prikazen lestvice, ki je segala do neba, in Boga vrh nje. »Ne bližaj se semkaj! Sezuj si čevlje iz nog! Kajti kraj, ki na njem stojiš, je sveta zemlja!« je iz srede gorečega grma klical Bog Mojzesu, ko je prispel do svete gore Horeb.

Ko priroma božjepotnik na Sv. goro, ga zajame občutek, da stoji na svetem kraju: tu neke se je neke junijske sobote leta 1539 Devica Marija prikazala grgarski pastirici Urški Ferligojevi; tu je nebeška Gospa rabila slovenski jezik, ko je Urški naročila: »Povej ljudstvu, naj mi tukaj zida hišo in me milosti prosijo!« Prav tu je presrečna Urška — podobno kot stoletja pozneje Bernardka v Lurdu ali kot Lucija, Hijacinta in Francek v Fatimi — zagledala rajsko postavo nebeške Gospe in zrla v njeno prelepo obličje.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Nova teološka fakulteta za severno Italijo

V Milanu pripravljajo ustanovitev nove teološke fakultete za slušatelje iz severne Italije. Upajo, da bo nova fakulteta začela

z delom že z novim šolskim letom. Višja teološka šola je bila do sedaj v Venegono pri Milanu in je bila namenjena v glavnem slušateljem iz milanske nadškofije. Sedaj se bo ta šola preselila prav v Milan in bo zadobila značaj prave univerze. Kongregacija za semenišča in univerze je že dala potrebno dovoljenje. Skupaj s katoliško univerzo Srca Jezusovega v Milanu bo ta nova univerza tvorila važno žarišče katoliških ved v severni Italiji. Do sedaj so bile vse univerze za teološke vede v Rimu. Ta ustanovitev predstavlja zato velik korak na poti do večje poglobitve in osamosvojitve v teoloških študijah italijanske Cerkve.

Darovi za Slovenik v Rimu dosegli 50 milijonov lir

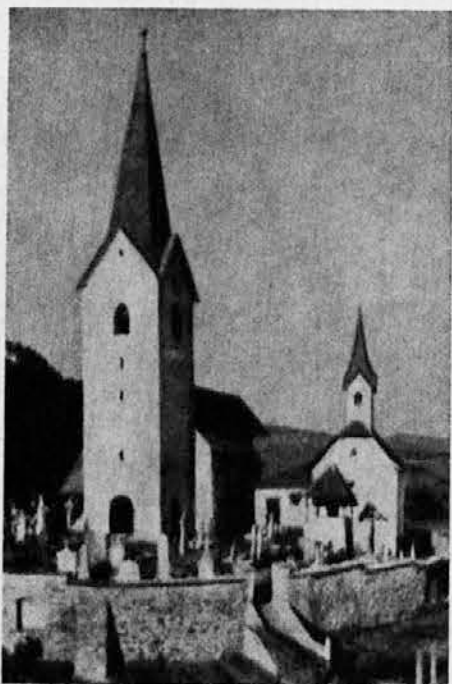
Za slovenski zavod v Rimu »Slovenicum« so do sedaj darovali razni dobrotniki okoli 50 milijonov lir. S tem denarjem bodo plačali zemljišče, na katerem naj bi dogradili novi zavod. Iz Trsta je zavod prejel skoraj 8000 tisoč lir. Največ so seveda darovali ameriški Slovenci. A potrebnih bo še precej prispevkov, predno bo novi zavod dograjen. Slovenski zavod živi sedaj in deluje v hiši Šolskih bratov.

Ena sama jezuitska provinca v Franciji

V Franciji so jezuiti imeli štiri svoje province. Sedaj so vse te province združili v eno. S tem bodo lažje organizirali delo jezuitov med francoskim narodom. Novi provincial Calvez ima šele štirideset let in je specialist v socialnih vedah. Bil je eden izmed strokovnjakov, ki so aktivno sodelovali pri sestavi koncilске konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu.

Še en francoski škof prefekt rimske kongregacije

Za novega prefekta koncilске kongregacije je sv. oče imenoval lyonskega nadškofa Villota. Za škofom Garonnem, ki vodi kongregacijo za semenišča, je Villot že drugi francoski škof, kateremu sv. oče izroča vodstvo važne kongregacije na rimski kuriji. Nadškof je ena izmed najboljših vidnih osebnosti med francoskimi škofi. Msgr. Staffa, dosedanji tajnik na kongregaciji za semenišča, bo pa prevzel vodstvo apostolske Signature.

Na kraju nekdanjega Krnskega gradu v bližini Gospe Svete stoji danes cerkva s pokopališčem. Imena na nagrobnih križih pričajo o slovenskih rodovih

ŽIVAHNA RAZPRAVA o goriškem pokrajinskem proračunu

V petek, 21. aprila se je nadaljevala in končala debata o proračunu goriške pokrajine za leto 1967. Naravno je, da so v razpravo o proračunu posegli zastopniki vseh strank in skupin. Med drugimi se je oglašil k besedi tudi zastopnik Slovenske demokratske zveze prof. Kranner, ki je podal mnogo kritičnih opomb, izjavil pa je, da bo njegovo glasovanje pozitivno.

Najprej je omenil davčno reformo, ki jo vlada pripravlja, da bi vsak državljan plačeval samo en enoten davek. Pri tem bi bilo važno zvedeti, ali namerava država ukiniti različne davke, ki gredo v korist poldržavnim ustanovam (občinam in provincam). Če namerava država uvesti en sam enoten davek, potem bo morala prevzeti nujno plačevanje dolgov poldržavnih ustanov. V tem primeru bi moral pokrajinski svet izglasovati resolucijo na vlado, v kateri bi bila podana jasna in točna slika pokrajinskega proračuna, to se pravi, da bi morale biti predložene potrebe in podani zaključki. To resolucijo bi morali razložiti tudi prebivalstvu, da bi ljudje spoznali probleme in zahteve upravljanja ter se seznanili s številkami in stroški.

V nadaljevanju je vztrajal na tem, da je treba na vsak način skušati zaustaviti neprestan večanje deficitov, ki se vrši že od 1948. leta dalje; dejstvo je, da leto 1966 dosega kar štiri milijarde in pol. Tudi letošnji ga predvideva skoraj pol milijarde lir. Najhuje pri tem pa je, da se neprestano manjšajo razpoložljiva finančna sredstva za pokritje stroškov in potreb goriške pokrajine; to se pravi, da skoraj ni možnosti, da se dviganje deficitov ustavi.

Prof. Kranner meni, da obstajata dve možnosti, da se vsaj delno odpomore obupnemu finančnemu stanju: da se zmanjšajo nekateri stroški, ki niso nujno potrebni in pa, da se dvigne dejavnost tistih sektorjev, ki bi lahko prinesli več dohodkov (turizem, avtocesta in podobno).

VELIKI STROŠKI ZA OSEBJE

Med stroški odpade velik del na stroške za osebje. Zadeva je delikatna, toda je aktualna. Po vojni se je pokrajina zelo zmanjšala, tako teritorialno kot po številu prebivalstva. Število uslužbencev pa je naraslo. Leto 1950 je znašalo 304, leto 1955 se je zmanjšalo na 287, leto 1960 se je naraslo na 305 in leta 1965 celo na 379. Število uslužbencev se je torej zvišalo najprej za 18 oseb, nato pa kar za 74. To je po mnenju prof. Krannerja eden izmed vzrokov večanja deficitov, kajti na leto znašajo plače za 74 oseb vsaj 150 milijonov, v petih letih torej vsaj 750 milijonov.

Po posameznih sektorjih so stroški za osebje naslednji: za osrednje upravne urade 200 milijonov na leto; za umobolnico čez 375 milijonov, za konvikt »Duca d'Aosta« v Gradiški čez 32 milijonov, za gluhošnico okrog 57 milijonov, za zavod za pomoč novorojenčkom okrog 30 milijonov, za higienski laboratorij čez 57 milijonov; za cestarje okrog 50 milijonov; za osebje trgovskih in industrijskih šol ter znanstvenih licejev okrog 48 milijonov; za osebje muzejev okrog 9 milijonov.

Vprašanje je, če je namestitev novega osebja bila upravičena ali ne. Odbor naj odgovori. Zanimivo bi bilo vedeti, v katerih sektorjih se je število osebja zvišalo in za koliko.

Vprašanje zase, je nadaljeval prof. Kranner, je zadeva umobolnice, ki obtežuje proračun kar za 610 milijonov stroškov. Potrebno bi bil podroben študij celega kom-

pleksa umobolnice, zlasti ker človeka preseneti nekatero postavke v proračunu. Zato je predlagal ustanovitev komisije, ki naj preuči in pregleda to zadevo.

V zvezi s turizmom je dejal, da bi rad opozoril odbor na štiri stvari: a) nujna potreba zgraditve avtoceste Villesse-Gorica in Gorica-Ljubljana, ker to narekujejo turistične in trgovske potrebe; b) povečati zmogljivost hotelov tako v Gorici in okolici (Brda, Kras) kot pri morju. Zgraditi bi bilo treba tudi nekaj »ljudskih« hotelov, ki bi bili cenejši in torej dostopni manj premožnim slojem; c) ustanoviti bi bilo treba turistične urade v tujini in zlasti v Avstriji; d) do turistov in sploh do vseh tujih obiskovalcev je treba biti vljuden in postrežljiv.

ZAŠČITA SLOVENSKE MANJSINE

Nato je prof. Kranner govoril o problemu zaštite slovenske narodne manjšine. Dobesedno je dejal:

»Nekoč so Slovenci na tem ozemlju imeli polno pravico rabe svojega materinega jezika v vseh javnih uradih. Danes te pravice nimajo več, ker se ni popravljena krivica fašizma, ki je ukini to pravico.

Naši mladi inteligenti imajo pravico do zaposlitve in slovenske srednje šole; ne smejo biti samo nekakšen zgodovinski ostanek. Hočem reči, da mora biti v vsakem javnem uradu tudi uradnik, ki popolnoma obvlada slovenski jezik in da naj imajo državljani slovenske narodnosti pravico, da rabijo svoj jezik v javnih uradih.

Pred kratkim so se vršile v Gorici različne konference, ki jih je organiziral študijski center Rizzatti, in ki je imel za predmet razgovor o polni zaštiti slovenske narodne manjšine; tam smo v naše veliko zadovoljstvo slišali, da so se mladi demokratični kristjani obvezali, da se bodo potegovali za priznanje pravice rabe slovenskega jezika v javnih uradih. Ne gre za uvedbo integralne in absolutne dvojezičnosti, kajti nihče ne sili državljanov italijanske narodnosti, da bi govorili v slovenskem jeziku. Gre samo za človečansko pravico, da se prizna državljanom slovenske narodnosti pravica rabe svojega jezika.

Pri tem mi prihaja na um tudi problem dvojezičnih napisov krajev; Slovenci zahtevajo te dvojezične napise, pa ni bilo do sedaj še ničesar napravljenega.

Spomnim naj, da obstajajo nekateri zavodi, kjer bi morala biti dovoljena raba slovenskega jezika. Gluhonemnico so npr. ustanovili slovenski duhovniki (Valentin Stanič) in vendar je tam, kolikor mi je znano, raba slovenskega jezika prepovedana od časa, ko jo je zatrl fašizem.

Na koncu se je prof. Kranner dotaknil še šolskega področja. Pohvalil je upravo, da je zgradila nekaj lepih modernih šolskih poslopij, npr. Industrijski tehnični zavod. Vendar pa še ni vse delo končano, urejeni niso npr. športni prostori na prostem. Treba je dobiti potreben denar, gre za nekaj milijonov, da se ne naprave končajo, kajti šport in telovadba sta danes važna oblika formiranja značaja.

Dotaknil se je tudi problema centra za strokovno napotitev, ki bi imel nalogo, da bi mladim dijakom, ki končajo enotno srednjo šolo, svetoval, kakšno vrsto višje srednje šole naj si izberejo. Rešitev problema je nujna in pereča; center potrebuje strokovnega osebja in denar za nastavitve strokovnjakov (psihologov, pedagogov) je treba dobiti.

Strežnica, ki je stopila k njej, jo je vprašala, kaj želi. Vsa začudena je namesto sitnega odgovora dobila le naročilo: »Glejte, da boste zvedeli, kako se ta otrok počuti!«

To je strežnica kar kmalu zvedela. Ko pa je svoji gospe doma povedala, da je ta deklica prijavljena pod imenom Gretica Thorn in da je mlajša od obeh žena, ki sta vedno skupaj, njena mati, je preletela obraz vdove Pöll senca razočaranja in je začuden strežnici v odgovor samo zamrmrala: »Tega si pa skoraj ni mogoče misliti!«

Strežnica pa si kljub radovednosti ni upala vprašati, kaj bi si bilo mogoče misliti. Bala se je, da bo dobila čemerer ukaz, naj bo tiho, v odgovor.

»Peljite me k šivalni mizi!« je medtem že ukazala gospa. Postrežljivo je vstala strežnica in potisnila stol z bolno gospo skozi vrata v drugo sobo k šivalni mizi. Tam je stara gospa odprla predal, vzela iz njega večjo mapo in začela brskati po njej. Pa kmalu je imela v rokah malo fotografijo in jo pokazala strežnici: »No, Pavla, kaj pa sedaj pravite?«

Zanimivo srečanje v Katoliškem domu v Gorici

Na povabilo Slovenskega katoliškega akademskega društva v Gorici je prišel prejšnji četrtek 27. aprila v Gorico odgovorni urednik mladinske revije »Ognjišče« g. Bojan Ravbar, stolni kaplan v Kopru. Prireditelj so ga naprosili, naj bi opisal tamkajšnje verske razmere, zlasti pa prikazal delo, ki ga vrši med mladino v tem mladem slovenskem mestu. Razveseljivo je, da se je srečanja z g. Ravbarjem udeležilo izredno veliko naše mladine, pa tudi odrasli niso manjkali, kar vse dokazuje, da je med nami dovolj zanimanja za probleme, ki so bili obravnavani.

G. Ravbar je najprej navzoče opozoril, da se da dušnopastirske probleme v Kopru razumeti le, če se ima pred očmi, da je Koper po letu 1945 čisto spremenil svoje prebivalstvo. To mesto, po postanku zelo staro (že leta 528 je v njem bila škofija s prvim škofom Nazarijem), je bilo pod Italijo eno najbolj fašistično usmerjenih krajev. V njem je bilo slišati izključno italijansko govorico. Pod cesarjem Justinom II. je Koper kot vsa Istra v 7. stoletju prišel pod Bizantince, ki so mu dali ime Justinopolis; nato so ga imeli v posesti Langobardi, za njimi Franki, potem oglejski patriarhi. Tedaj se pojavi ime Caput (glava) Istriae (Capodistria). Slovensko ime Koper pa naj bi prihajalo od besede Capris (kozje mesto). Ob preselejevanju narodov naj bi se bili namreč umaknili prebivalci mesta Egide (današnji Ankaran) na otok v koperskem zalivu, kjer je bilo dosti koz. Koper je bil pod patriarhi imenitno mesto z velikimi svoboščinami ter je celo s svojimi ljudmi napadal Trst. Kasneje so si ga podvržli Benečani. Začet je zgubljati svoje pravice, zato pa napredoval kulturno. Ko je Napoleon uničil beneško republiko, je prišel za nekaj let pod Francoze, nato pod Avstrijce in leta 1918 pod Italijo.

Leta 1945 si je Jugoslavija osvojila te kraje in v njih ostala, najprej kot upraviteljica cone B, po londonskem sporazumu leta 1954 pa si je svojo navzočnost v tem kraju še bolj utrdila. Ker je italijansko prebivalstvo Koper povsem zapustilo, je danes Koper izrazito slovensko mesto. Ostalo je le okrog 80 Italijanov. Mesto je doživelo pravo transfuzijo krvi. Prišli so Slovenci iz notranjosti, prišli Jugoslovani iz drugih republik, prišli ljudje, ki so želeli začeti z novim življenjem, brodolomci v družini, brodolomci v družbi, ljudje, ki se preteklosti niso hoteli spomniti.

RAZNO

Hrvaško romanje v Sv. deželo

Okrog dve sto romarjev je odpotovalo 19. aprila na noč iz Reke z namenom, da obiščejo Sv. deželo. Romanje je priredila zagrebška nadškofija ob 30-letnici, kar je pokojni kardinal Stepinac obiskal svete kraje, vodil ga pa je zagrebški nadškof dr. Šeper. Pred vkrcanjem so romarji prisostvovali sv. maši v reški stolnici, ki jo je opravil krajevni škof msgr. Burić. Navzoči so bili še trije škofje: dr. Nežić iz Pazina, dr. Pavišić iz Senja ter msgr. Kuharić, pomožni škof iz Zagreba. Mogočna skupna molitev tisočglave množice ter odlično podano petje mešanega zbora sta bila slovesen okvir za nastopajočo božjo pot. Romarji so ostali na poti polnih 17 dni.

Od 1. junija do 30. septembra bo v Lurdu stalno slovenski duhovnik. Naslov: »Maison Familial, Rue d'égalité, Lourdes (H. P.).«

Na sliki je bilo videti približno dvanajst let staro deklico, ki je navihano smejoča sedela na malem avstralskem konjiču, na ponjui. Strežnica si je sliko natančno ogledala in potem vsa presenečena menila: »Pa si res ni mogoče misliti! Tako presenetljiva podobnost! Saj sta si ta deklica in tista danes z jagodami bolj podobni kakor dvojčici!«

»No, torej!« je zagodla gospa Pöll. »Pa nikar ne kažite tako neumnega obraza!« Pavla je bila navajena takih opazk od svoje gospe. Zato ji je mirno vrnila sliko, ne da bi kaj rekla.

Od tega dne naprej je vdova tajnega svetnika Pöll s svojim bolniškim stolom vselej ostajala v bližini tiste klopi, kjer sta se tudi oba otroka, Melanija in Gretica najraje igrala. Se več: ko je Gretica morala enkrat mimo nje in boječe pokimala z glavo v pozdrav, jo je gospa glasno pozdravila: »Dobro jutro, dete moje!« Odslej je Gretica staro ženo vselej prijazno pozdravljala. Tudi Melanija jo je posnemala, a njej stara gospa ni nikoli odzdravila.

Spet drugič sta prišla otroka iz gozda

njati več. Danes ima Koper 15.000 prebivalcev, samo novo predmestje Semečela 5000.

In prav v tem je moralni problem Kopra. Ljudje so prišli z vseh strani, na razvalinah razprtih družin so si ustvarili nove, odsoten jim je vsak čut navezanosti na cerkev in župnijo. Samo registriranih prostitutk je nad 350.

G. Bojan Ravbar je prišel v Koper pred petimi leti. Težko je bilo, saj je bila mladina brez kake povezanosti z duhovnikom. Začet je navezovati stike, obleden v kovboj, vabil k sebi na dom, hodil z mladimi na izlete. Danes ga mladina obožuje, se z njim posvetuje, ga išče. Kristus je

po mladih zopet našel vstop v Koper in tamkajšnje družine. Leta 1955 je bilo samo 17 prvih obhajil, leta 1966 že 183. Pretresljivi so bili primeri iz raztrganega življenja in tragedije mladih ljudi, ki so prve žrtve teh razmer, katere je predavatelj navajal.

Toda tudi sedanji rod je žejen Boga. Dokaz za to je mladinski list »Ognjišče«, ki izhaja v Kopru in se tiska v 35.000 izvodih; dokaz je mladina, ki si želi razgovorov z duhovnikom; dokaz so starši, ki bi vsaj otrokom radi dali Boga, ko so ga že sami zavrgli. Tudi Koper potrjuje, kar je dejal že Tertulijan: da je duša po naravi krščanska.

RADIO TRST A

Spored od 7. do 13. maja 1967

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15. Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojano. — 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Giamburrascov dnevnik«, 5. del. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 15.30 »Zlodejvi stolpi«, drama v treh dejanjih. — 18.30 Sodobne črtice in novele: Ziva Gruden: »Za spoznanje zrelejši«. — 20.30 Iz slovenske folkloze: Lelja Rehar: V starih časih: »Ahteje se arešta«.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole (za srednjo šolo). Ponovitev ob 17.25. — 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Damiir Feigel«. — 13.30 Prikljubljene melodije. — 18.00 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica. — 19.00 Tržaški pripovedniki: »Manlio Cecovini«. — 21.00 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi. — 22.30 Romantični samospevi F. Schuberta.

Torek: 11.50 Zvočne razglednice. — 12.00 Iz slovenske folkloze: Lelja Rehar: V starih časih: »Ahteje se arešta«. — 17.20 Italijanska po radiu: Spopolnjevalni tečaj: 50. lekcija. — 18.30 Zbor »J. Gallus« iz Trsta, pod vodstvom U. Vrabca. — 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja. — 20.35 Karol Szymanowski: »Kralj Roger«, opera v treh dejanjih.

Srdeca: 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol). Ponovitev ob 17.25. — 12.10 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Glasba iz filmov in revij. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.10 Higiiena in zdravje. — 19.25 Deželni zbori: Zbor združenja »G. Verdi« iz Ronk. — 20.35 Simfonični koncert RAI-TV iz Milana.

Četrtek: 12.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danila Lovrečiča. — 17.20 Italijanska po radiu: Spopolnjevalni tečaj: 51. lekcija. — 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 20.35 »Slepi potnik, ki ga ni bilo«. Radijska drama.

Petek: 11.40 Radio za šole (zaključna oddaja za obe stopnji osnovnih šol). Ponovitev ob 17.25. — 12.10 Med tržnimi stojnicami. — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.10 Moj prosti čas. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe simfoničnega orkestra RAI-TV iz Rima.

Sobota: 11.50 Orkestri lahke glasbe. — 12.00 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi. — 15.00 Glasbeno oddaja za mladino. — 16.00 Avtoradijo - zanimivosti in glasba za avtomobiliste. — 16.15 Pregled italijanske dramatike. (26. oddaja). Pirandellovi sodobniki. (1) Prizori iz komedij »Postržek«, »Krinka in obraz«, »Človek, ki je srečal samega sebe«. — 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. — 17.30 Otrokov pravljinski svet: »Zmagoviti Kendzo«, ljudska japonska pravljica. — 19.10 Družinski obzorik: »Družina - prva šola lepega vedenja«. — 20.35 Teden v Italiji. — 20.35 Ženski vokalni kvartet iz Ljubljane. — 21.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danila Lovrečiča. — 21.30 Vabilo na ples. — 22.30 Za prijeten konec tedna.

SLOVENSKA TELEVIZIJA LJUBLJANA

Spored od 7. do 13. maja 1967

Nedelja: 9.30 Valček kontra polki, narodno zabavna glasba; 11.30 Pustolovščine z Južnega morja, serijski film; 12.00 Ponavljamo za vas; 14.30 Tekmovanje v tenisu za Davisov pokal; 15.30 Tekmuje z nami; 17.05 Poročila; 17.10 Pery Mason, serijski film; 19.54 Medigra; 20.45 Cikcak; 22.20 Posnetek nogometne tekme Dinamo: Partizan; 23.35 Posnetek teniskih tekmovalj za Davisov pokal.

Ponedeljek: 16.35 Poročila; 16.40 Posnetek tekmovalj v speedwayu; 17.25 Risanke; 17.55 TV obzorik; 18.15 Lepe pesmi so prepevali; 18.45 Znanost in tehnika; 19.05 Portreti: Dr. Anton Slodnjak; 19.15 Tedenski športni pregled.

Torek: 18.25 Poročila; 18.30 Torkov večer; 18.50 Svet na zaslonu; 19.30 TV obzorik; 20.00 Ograda, celovečerni film; 21.30 Kulturna tribuna; 22.10 Zadnja poročila.

Sreda: 17.05 Poročila; 17.10 Na deveti otok, serijska potopisna reportaža; 17.30 Poljudno znanstveni film - Vaše prijatelje živali; 17.55 TV obzorik; 19.00 Na sedmi stazi, športna oddaja; 19.30 Mozaik kratkega filma; 20.30 Cikcak; 20.37 Mojstri in vzorniki; 21.35 Jazz festival na Bledu.

Četrtek: 16.10 TV v šoli: Energija se ohranja; 17.05 Poročila; 17.10 Vijavaja - ringaraja, IV. oddaja; 17.55 TV obzorik; 19.54 Medigra; 21.10 Puccini: Manom Le-scaut, opera; 22.10 Zadnja poročila; 22.25 Balkansko prvenstvo v košarki.

Petek: 17.55 TV obzorik; 18.15 Brez parole, mladinska oddaja; 19.05 H. de Balzac: Izgubljen iluzije, V. nadaljevanje; 20.30 Cikcak; 22.20 Balkansko košarkarsko prvenstvo - Srečanje Jugoslavija: Romunija.

Sobota: 17.55 TV obzorik; 18.15 Vsako soboto; 19.15 Oskarjevi nagajenci, filmska oddaja; 19.40 Cikcak; 21.30 Serijski film.

tice naprej. Takoj je ta prihitela in zaskrbljena vprašala: »Ali je otrok kaj narobe naredil?«

»No, kaj pa naj bi že naredil tak otrok?« je zagodrnjala gospa Pöll. »Je to vaš otrok? Ste vi njegova mati?«

»Da, seveda!« je odgovorila gospa Thorn. »Pojdi, Gretica! Greva sedaj!« Obe sta pozdravili staro gospo in odšli. Ko sta bili pa dovolj daleč proč od nje, je gospa Thorn dejala Gretici: »Veš, ni prav, če ti brez mojega dovoljenja govoriš s tujimi ljudmi.«

Gretica svoje nove mame ni hotela žalostiti, zato se je odslej izogibala bolne vdove.

Čez nekaj časa pa jo je nenavaden dogodek proti njeni volji spet pripeljal h gospe Pöll.

Onkraj Dornburga, tik ob gozdu je bil lep gradič. Poleti je tam bival grof dornburški z ženo in obema otrokoma. Vsako jutro sta otroka, nekako petnajsetni deček in enajsetletna deklica jezdila za travniki ob potoku. Nedaleč stran so bile klopi, kjer sta se Gretica in Melanija najraje igrali.

(se nadaljuje)

JOSEFINE STEGBAUER 13
Prevedel J. P.

„Veš li število zvezdà...?“

A bolna gospa je morala začutiti, da je mimo nje hušnila senca, zakaj komaj se je deklica premaknila, že je odprla oči in jo pogledala. Že je hotela nejevoljna strežnici nekaj reči, a beseda ji je zastala v grlu. Strmè je gledala v deklico pred seboj. Gretica je zardela; čutila je, da ni bilo prav, da se je ustavila in iz radovednosti opazovala bolno ženo. Da bi pokazala, da je to naredila le iz sočutja, je stopila k njej in ji položila na odejo, s katero je imela žena pokrite bolne noge, vse nabrane jagode, ki so zrelo-rdeče vabile med zelenjem in listjem.

Bolna žena se za to že zmenila ni, temveč je ves čas strmela v Gretico, ki se je medtem že zasukala in odhitela. Gospa Pöll je še nekaj časa gledala za odhajajočo deklico in pri tem nehotelo zamrmrala: »Taka sličnost, to vendar ni mogoče!«

GORIŠKE NOVICE

Prvomajsko slavlje v Števerjanu

Lepšega vremena si prireditelji pač niso mogli želeli, kakršno je bilo zadnje nedeljo, ko je Slovensko kat. prosvetno društvo Števerjan priredilo svoje že tradicionalno prvomajsko slavlje med »Borovci«. Trinajstič se je že vršilo in bilo kot vedno dobro obiskano. Tisto popoldne so vsa pota dejansko vodila v Števerjan. Čudovit je bil pogled s prireditvenega prostora na obe Gorici, pa še dalje v zaslanjano Vipavsko dolino vse tja do sivega očaka Nanosa. Popoldansko sonce je poljubljalo naša Brda in žvrgolenje slavčkov je naznanjalo, da »spet kliče nas venčani maj...«

Program je bil zajeten in je s premo-rom trajal kar tri debele ure. Začel ga je otroški zbor iz Števerjana pod vodstvom gđe. Snežice Černic, ki je zapel dve pesmi. Odveč bi bilo poudarjati, da je ta drobščak takoj osvojil občinstvo, kajti otrokom se vse, kar storijo, zaradi njihove prisrčnosti in iskrenosti lepo poda.

Sledili so jim »Veseli planšarji« iz Ljubljane, ki so se pri nas na Goriškem že kar dobro uveljavili. Nekatere točke so bile znane s prejšnjih nastopov, druge zopet nove, tako »nočni« pogovor med opitim možem in doma čakajočo ženo, z metlo oboroženo. Njihova poskočna glasba je prinesla vedro razpoloženje, ki se je stopnjevalo od točke do točke.

Po odmoru so imeli glavno besedo »Veseli študentje« iz Celovca, vsi polni zdrave razposajenosti in mladostne živahnosti. Med njihove skladbe so bili vpleteni govor g. Draga Stoka iz Trsta ter nastopa dveh moških pevskih zborov.

Slavnostni govornik je poudaril, da je prav krščanski socialni nauk dal delu v družbi tisto mesto, ki mu po božji misli pripada. Nima prav marksizem, ki hoče človeka zaslužniti delu in ga proglašati za vrhovno vrednoto; nima pa prav tudi ka-

pitalizem, ki skuša zlorabljeni delavca, da bi na njegov račun bogatel. Podlaga dela mora biti socialna pravičnost. Delo ne sme biti samo sredstvo, da si zagotovimo življenjski obstoj, ampak nas mora usmerjati tudi h gojenju duhovnih in narodnih dobrin. Prav v tem je žalostna stran mnogih delovnih ljudi, zlasti slovenskih na Tržaškem in Goriškem. V borbi za svoje delavske pravice so se povezali s strankami, ki jih vodijo v narodno mlačnost. Sramujejo se svojega jezika, namesto da bi bili ponosni Slovenci. Pa bi bilo prav, da bi se prav na prvi maj, praznik vseh delovnih in poštenih ljudi, spomnili besed velikega škofa Slomška: »Zelim, da bi bila slovenska moja zadnja beseda, kakor je bila prva!«

Pevski zbor »Fantje izpod Grmade«, ki ga vodi g. Ivo Kralj, je z zanosom zapel tri pesmi: »Moj deklič«, »Tam, kjer pišana so polja« in »Hej tobak, je sladka travca«.

Pevski zbor »Mirko Filej« je pa pod vodstvom g. Zdravka Klanjščka dodal še dve rodoljubni: »Korotanki« (E. Komel) in »Morje Adrijansko« (Hajdrih). Zlasti slednja je bila res mogočen poziv vsem navzočim, naj ostanejo zvesti zemlji ob Adriji, ki so jim jo priborili njih pradedi in je zato tudi doživela viharen aplavz.

Večerne sence in spokojne sapice so že objele prostor med »Borovci«, ko je predsednik SKPD Števerjan g. Marjan Terpin zaključil prvomajsko slavlje 1967. Izrazil je svoje veselje nad dejstvom, da naša mladina slej ko prej sledi zdravim tradicijam preteklih rodov. Ni vedno lahko, saj zahteva to žrtev časa in osebnega udobja. Toda če bi enkrat zgubili svojo pesem in postali nezvesti svojim izročilom, kaj bi bilo z nami? Izginili bi za vselej. A mi hočemo živeti za vsako ceno!

Obljube Slovenskih goriških skavtov

Kdo bi si bil mislil pred dvema letoma, da bo naša skavtska družina tako narastla?

Kdor pa je letos imel priliko prisostvovati našim skavtskim obljubam med borovci v Števerjanu, je gotovo z veseljem opazil precejšnje število starejših skavtov, še z večjo zadovoljnostjo pa lepo skupino šestnajstih fantečev, ki naj bi po obljubah postali temelj volčičev, nove veje skavtov, ki smo jih šele letos ustanovili. Pridno so se v prejšnjih mesecih ti novinci učili pod vodstvom starejših skavtov in vsi so dobro izdelali pri izpitih. V torek, 25. aprila pa so prišli polni pričakovanja na kraj, kjer naj bi napravili najvažnejši korak, izpovedali najvažnejše besede, to je svojo obljubo in se je v bodoče vedno z ljubeznijo spominjali.

Prostor za obljube je bil že pripravljen. Prejšnji dan so bili tam starejši skavti, ki so poskrbeli, da je imel kraj čim bolj skavtski videz. Postavili so tri šotore, dva velika, kjer so spali in enega manjšega za shrambo. V bolj oddaljenem prostoru so uredili kuhinjo, na cementnem prostoru med borovci pa je bilo vse nared za taborni ogenj. Tam so prejšnji večer pripravili zabaven spored za števerjansko občinstvo. Gledalcev je bilo še precej, skavti igralci so se dobro odrezali, med odmori so drugi pol ob spremljvali kitare in harmonike lepe narodne in skavtske pesmi, sploh, napravili so na vse dober vtis.

Zjutraj so se počasi začeli zbirati drugi skavti. Ob devetih in pol so bili že vsi na mestu. Medtem ko so bili mlajši zaposleni z igrami, so nekateri postavili oltar in pripravili potrebno za sv. mašo.

Ob desetih je zatrobil rog in vsi, skavti in novinci, so se razporedili okoli oltarja v obliki kvadrata. Lepo je bilo videti štideset mladih fantov, ki so pri maši zbrano molili in peli. Sveta maša je bila enaka kot vedno, a se je vsem zdela mnogo bolj slovesna, skoraj edinstvena.

Po maši pa je prišel dolgo pričakovani trenutek. Duhovni vodja je stopil pred vse zbrane in izrekel toplo sprejemno besedo vsem novincem, starejše skavte pa je vzbudil, naj vztrajajo vedno trdno, naj delajo in dajejo dober zgled mlajšim, da bodo potem stopili v življenje z zavestjo, da je skavtska družba koristila njim in da so tudi oni koristili njej pri uresničenju idealov.

Nato je stopil pred volčiče Akela, kot se imenuje njihov voditelj, in jih vprašal, ali poznajo zakone, obljubo, pozdrav, geslo in veliki klic. Ko so na to odločno odgovorili, so v skupinah po štiri stopili pred zastavo, položili nanjo levo roko in z desno v pozdrav povedali svojo obljubo: Obljubljam, da bom z božjo pomočjo čim bolj natančno izpolnjeval dolžnosti do Boga in do domovine, da bom izpolnjeval zakone krdela in da bom vsak dan napravil eno dobro delo v korist bližnjega.

Za njimi so pristopili k obljubni zastavi še skavtski novinci. Tudi oni so izgovorili svojo obljubo, tudi oni dobili ruto in klobuk. Za njimi so še vsi skavti ponovili svojo obljubo, da ne bi nikoli pozabili, na kaj so se obvezali, ko so stopili v organizacijo. Med sveto mašo in obljubami je sijalo nad našimi glavami sonce, kakor da bi samo prisostvovalo obredu in posebej na nas pošiljalo svoje žarke. V daljavi so se svetili hribi in nas vabili k sebi, saj so oni vzor naših idealov. Skavtova pot je trda, utrudljiva. Večkrat je že na tem, da omaga, a pred seboj gleda cilj, in ga pričakuje, kakor utrujen planinec, ki zre na vrh gore sredi težavnega vzpona.

Obljube so bile končane, skavti so bili prepolni vtisov v duši, a v želodcih je bila praznina. V kuhinji so že pripravljali kosilo. S skledami v rokah so se zbrali okoli ognja in tam čakali. Končno je bila pašta pripravljena, prav tako zelenjava in tudi želodci so se napolnili. Po kosilu je kmalu sledil razhod.

Naj za zaključek omenim še nekatere pomanjkljivosti, ki smo jih obravnavali še na sestanku. Manjkala je disciplina, večja bi lahko bila povezanost med starejšimi in mlajšimi in bili so tudi nekateri primeri, ko skavti niso dajali ravno lepega zgleda volčičem. Tudi kuhinja ni bila še prav v redu, zlasti ker manjka nekaj posode. Posebno pa smo opazili, da mnogi neradi delajo. Strašno hitro so se skoro vsi razšli po kosilu, ostali pa so umazani lonci, ki jih je bilo treba osnažiti. In to delo, ne preveč prijetno, je zadelo le redke preostale.

Te in razne druge napake smo seveda opazili le med seboj, a je prav, da tudi to popravimo, da bomo drugo leto naredili splošen dober vtis in da bomo obenem zadovoljni tudi sami s seboj.

Močni Kragulj

PROSVETNO DRUŠTVO »IGO GRUDEN«

IZ NABREZINE

priredi v svoji društveni dvorani
v soboto, dne 6. maja ob 20.30

PROSLAVO V SPOMIN LOJZE BRATUŽA

ob 30-letnici njegove mučeniške smrti.

Na sporedu je:

1. govor dr. Teofila Simčiča iz Trsta;
2. nastop mešanega pevskega zbora »Lojze Bratuž« iz Gorice.

Vijudno vabljeni!

Romanje tržaških in goriških Slovencev h Gospé Sveti

Kljub temu, da so slovenski škofje zaradi mnogih težav, ki so nastale v zadnjih dneh, smatrali za primerno, da odpovedo vsenarodno romanje h Gospé Sveti, bodo tržaški in goriški Slovenci, ki pač živijo v drugih razmerah in so zato bolj svobodni glede svojih odločitev, opravili svoje romanje kot je bilo objavljeno, v torek, 9. maja po že sprejetem programu. Skupina bo obsegala 6 avtobusov, kar pomeni 300 romarjev. Odhod avtobusov iz Trsta točno ob 5. uri zjutraj izpred glavne železniške postaje, iz Gorice istočasno s Travniko.

TRŽAŠKE NOVICE

Cvetlična razstava v Trstu

Od 22. aprila je odprta na tržaškem razstavišču XII. mednarodna razstava cvetja, ki so ji letos dodali tudi razstavo sadja in povrtnin. Razstave se udeležuje 580 podjetij in zasebnikov iz 42 držav. Tudi to pot je udeležba domačih proizvajalcev dokaj majhna, kar gotovo ne govori v prid naših vrtnarjev in cvetličarjev. Pričo razmeroma ugodne zemljepisne lege Trsta bi lahko cvetličarstvo, sadjarstvo in gojenje povrtnine imeli važno vlogo v tržaškem gospodarstvu.

V okviru razstave, ki jo bodo zaključili 7. maja, so na sporedu tudi razne stranske prireditve, kot npr. predvajanje filmov, prirejenih na cvetličarsko ali turistično temo, razstava otroških risb s cvetličnega področja ter razni nagradni natečaji, katerih je bilo razpisanih kar sedemdeset.

Gregorčičev večer v Devinu

Pretekli teden smo imeli tudi pri nas Gregorčičev večer. Najprej nam je govoril g. župnik Mirko Mazora iz Sempolaja ter nam v lepi povezavi s predavanjem podal nekaj značilnih pesmi goriškega slavčka. V drugem delu smo občudovali krasne barvne posnetke, ki jih je o Gregorčiču zbral ter jih s primerno razlago podal doberdobski župnik g. Bogomil Breclj.

Skoda, da je bila udeležba precej pičla. Zdi se, da nekateri niso bili pravočasno obveščeni. Potrebno je namreč, da se za dobro stvar napravi več propagande in je zgrešeno mnenje, da se v narodno mešani fari nekaj podobnega ne more izvesti. Napačna narodna skromnost in sramežljivost lahko samo to povzročita, da Slovencev v javnosti ne bo več čutili, kar bi pa bilo isto, kakor samega sebe že pri življenju pokopati.

Gropada

Naša vas je 25. aprila izgubila vzornega moža Justa Kalca. Bil je med tistimi redkimi, ki je znal hoditi svojo pot, ne da bi se oziral na druge; res kristjan, ki živi svojo vero. Dolgo let je bil tudi mežnar naše podružne cerkve in vestno opravljal to častno službo.

V nedeljo, 7. maja bo na Vejni

v svetišču, posvečenem Mariji, Materi in Kraljici,

GLAVNI PRAZNIK

Predpoldne bo imel tržaški nadškof pontifikalno sv. mašo. Popoldne ob 16.30 bo sv. maša v slovenskem jeziku z nagovorom in ljudskim petjem. Daroval jo bo škofov vikar dr. Lojze Skerl.

Sv. Sedež je odobril slovenski obrazec za sv. mašo v čast Mariji, Materi in Kraljici, ki se bo lahko opravljala v svetišču kot votivna maša.

Vabimo vse Marijine častilce, da se popoldanske službe božje na Vejni prihodnjo nedeljo udeležijo v lepem številu!

Avtobusi za svetišče vozijo s trga Oberdan v Trstu.

Proračun dolinske občine

Konec minulega tedna je zasedal dolinski občinski svet, ki je med drugim razpravljal o finančno-gospodarskem proračunu za leto 1967, ki predvideva 65.373.000 lir dohodkov ter 105.527.000 lir izdatkov. Ekonomski primanjkljaj znaša torej lir 41.154.000, ki ga občinska uprava (KPI in PSI) misli kriti z najetjem posojil (20 milijonov 884.000 tisoč), z državnim prispevkom (19 milijonov) ter dodatnimi davki (1.270.000).

Po upravno-političnem poročilu župana se je pričela razprava, v katero so aktivno posegli svetovalci Slovenske skupnosti, ki so odboru stavili številna vprašanja in priporočila glede potreb občanov v posameznih krajih. Svetovalec Zahar je predložil nujno zahtevo po ureditvi poti na borštansko pokopališče, žerjal pa je pozval občinsko upravo, naj skrbneje pazi na zlorabljanje odlaganje smeti na prepovedanih krajih ter na preveč drzne nedeljske izletnike. Tu je ponovno sprožil problem ureditve potokov v Dolini ter opozoril na potrebo po še enem javnem telefonu v Mačkovičah (na vrhu vasi).

V svojem nadaljnjem izvajanju je vprašal za pojasnila o občinskem in medobčinskem regulacijskem načrtu, ki sta še v izdelavi in od katerih bo odvisen bodoči obseg Industrijskega področja. V zaključni glasovalni izjavi je poudaril, da je stališče občinske uprave do najbolj perečih problemov občine (širjenje Industrijske

cone, postavitev obrata za predelavo smeti, ki ga je zavrnila miljska občina) ne jasno in premalo izdelano. Opozoril je tudi na nezadovoljstvo občanov nad znatnim povišanjem davkov v zadnjem času. Iz navedenih razlogov Slovenska skupnost ni mogla v celoti odobriti proračuna. Strinja se pa, da se zgradi moderna šolska telovadnica v Dolini, srenjska hiša v Gročani (Slovenska skupnost je zadevno prošnjo podprla na pokrajini), toplo priporoča, da se pravično ter takoj rešijo gročanski jusarske pravice, da se uredi smetarska služba in izvršijo druga javna dela.

Med razpravo je bilo govora tudi o razlaščenju. Župan se je precej dičil s pavovim perjem. Povedal je namreč iste stvari, ki jih je že dosegla Slovenska skupnost s sporazumom s strankami leve sredine. »Primorski dnevniki«, ki zadnje čase vedno bolj podpira komuniste, je vso zadevo prikazal tako, kot da bi originalno zrasla na zelniku komunističnega župana. Dolinčani in vsa slovenska javnost pa vedo, da smo glede razlaščenja marsikaj dosegli samo na odločen pritisk Slovenske skupnosti.

Nedelja 7. maja — Svetovni dan družbenih občil

Koncilski odlok o družbenih občilih pravi v št. 18: »Da se bo mnogovrstni apostolat Cerkve glede družbenih občil bolj okreplil, naj se po vseh škofijah na svetu po sodbi škofov praznuje vsako leto poseben dan, ko naj se verniki poučujejo o dolžnosti v teh stvareh in vabijo, da v ta namen molijo...«

Pavel VI. je določil za ta dan nedeljo 7. maja in pravi: »To bo prilika, da mnogi naši sinovi bolje spoznajo, kako prvenstveno vlogo imajo v današnjem svetu družbena občila (sredstva socialnega obveščanja), med katerimi ima tisk tako važno vlogo.«

Škofje v Jugoslaviji so določili, naj bo nedelja 7. maja tudi nedelja turizma. Škofje želijo, da bi duhovniki ta dan vernike tistih župnij, kamor prihajajo turisti iz Jugoslavije ali iz tujine, poučili o odnosu vernikov do turistov in tudi o npravnih nevarnostih, ki jih prinaša turizem.

Diakonat naj bo stalna služba

Belgijski škofje so se na skupnem posvetu izrekli za obnovo diakonata kot stalne službe. Ustanovili so posebno komisijo, ki naj proučuje, kako bi se v belgijskih škofijah izvedel ta sklep.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 7. do 13. maja

Vsakanje oddaje: Prvi program: 17.30 novice; 20.30 novice; 23.00 novice; 17.45 oddaja za otroke. — Drugi program: 18.30 Nikoli ni prepozno.

Nedelja: Prvi program: 11.00 Sv. maša; 11.45 Verske novice; 21.00 Truplo na potepu. — Drugi: 21.15 Rimski ogledi, nad. **Ponedeljek:** Prvi: 21.00 TV 7; 22.00 Film Malimba.

Torek: Prvi: 19.00 Govori p. Marjan; 21.00 Zeja po oblasti, amer. film. — Drugi: 21.15 Sprint; 22.00 L'approdo.

Sreda: Prvi: 21.00 Film; 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Medicejske vile. **Petek:** Prvi: 21.00 Ljudomrznež, Mollière, drama.

Sobota: Prvi: 21.00 Pestra sobotna oddaja. — Drugi: 21.15 Koncert; 22.15 Film.

Na prvomajskem slavlju v Bazovici so bile izrebrane sledeče številke: 791 prva nagrada, 232 druga nagrada in 226 tretja nagrada. Dobitki so v Slomškovem domu, tel. 226117.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi moža in očeta

JUSTA KALCA

se vsem, ki so nam izrazili sožalje in se udeležili pogreba dragega pokojnika, toplo zahvaljujemo.

Zena Marija, hčeri Ljudmila in Ada ter sin Franc

Gropada - Opčine, 2. maja 1967

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 794 davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici
Izdaja Katoliško tiskovno društvo